

جایگاه اقلیم در ترکیب‌بندی بناهای معاصر (مطالعه موردی: خانه‌های دوران قاجار در شهر دزفول)

دکتر محمدجواد مهدوی نژاد*، مهندس مجید منصورپور**، مهندس مصطفی مسعودی نژاد***

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۱/۱۰/۰۴، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۲/۰۳/۲۹

چکیده

خانه‌های دوران قاجار در شهر دزفول، نمونه‌ای ارزشمند از معماری معاصر ایران به شمار می‌آیند که به خوبی توانسته‌اند با شرایط خاص اقلیمی خوزستان هماهنگ شوند. هدف از این پژوهش شناسایی الگوی مسکن قاجاری دزفول و چگونگی تأثیرپذیری آن از اقلیم، به عنوان عنصر هدایت‌کننده فرایند طراحی معماری است. از این رو با بررسی یازده نمونه از خانه‌های دوره قاجاریه دزفول و همچنین استفاده از تحلیل داده‌های حاصل از پرسش‌نامه‌های جمع‌آوری شده از متخصصان آشنا با معماری منطقه، مورد ارزیابی قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از آن است که بسیاری از ویژگی‌های خانه‌های دزفول به نحوی با متغیرهای فرهنگی، اعتقادی، زیباشناختی، اقتصادی و اجتماعی هماهنگ بوده‌اند؛ و تمامی آنها بر نقش ممتاز اقلیم در جهت‌دهی و شکل‌گیری معماری تأکید می‌نمایند؛ و نشان می‌دهد که اقلیم چگونه به عنوان بخشی از فرایند طراحی معماری سبب ارتقاء کیفیت مسکن معاصر دزفول شده است.

واژه‌های کلیدی

اقلیم، معماری معاصر، خانه‌های معاصر دزفول، فرایند طراحی معماری، دوران قاجاریه

* دانشیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. (مسئول مکاتبات)

Email: mahdavinejad@modares.ac.ir

** کارشناسی ارشد معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Email: mansourpour.ma@yahoo.com

*** مربی گروه معماری دانشگاه آزاد واحد اهواز، اهواز، ایران.

Email: mostafa_masoudinejad@yahoo.com